

KL's bemærkninger til afrapporteringen "En ældrepleje med tid til omsorg"

Indledningsvist skal det bemærkes, at KL alene har haft mulighed for at kommentere på en *foreløbig* udgave af rapporten. Bemærkningerne nedenfor skal derfor ses i det lys.

Vi står over for nogle svære valg nu og i de kommende år. Med flere ældre og færre medarbejdere i plejefagene kan vi ikke længere udskyde de svære drøftelser om, hvordan vi bedst indretter ældreplejen til årene, der kommer.

KL har gennem flere år stået på, at der er behov for, at man fra nationalt hold træffer nogle valg, så kommunerne får de bedst mulige rammer til at levere borgernær velfærd. Herunder at regering og Folketing tager hul på de politiske drøftelser om, hvad der fortsat skal være en offentlig opgave, og om der er opgaver, der evt. kan varetages i andet regi.

KL vil gerne kvittere for det arbejde, der er pågået i det rådgivende panel og de tre ekspertgrupper. Henset til de markante udfordringer vi står over for på sundheds- og ældreområdet, er det fornuftigt at samle de centrale parter på området til en drøftelse af, hvordan vi nationalt bedst imødegår de beskrevne udfordringer. Det er imidlertid vigtigt også fra nationalt hold at anerkende, at selv om man gennemfører anbefalingerne i afrapporteringen, vil der fortsat være behov for mærkbar prioritering både nationalt og lokalt

Det har været en politisk præmis for arbejdet, at panelet skulle komme med forslag til en ældrelov. Det er imidlertid vigtigt at holde sig for øje, at en ældrelov i sig selv ikke vil løse ældreområdets udfordringer. Med den afgrænsning af loven, der lægges op til i udkastet vil der tværtimod blive skabt nye snitflader, og KL er bekymret for, at det igangværende arbejde på sundhedsområdet – der i høj grad handler om at skabe bedre sammenhæng for ældre, syge borgere – ligeledes får vanskeligere vilkår.

Velfærdsaftalen

KL bakker op om velfærdsaftalen på ældreområdet, som regering og Folketing aftalte i juni. Og KL ønsker, at Folketinget giver *alle* kommuner mulighed for at blive frisat på ældreområdet, så de bedste løsninger for borgere og medarbejdere kan findes lokalt.

Ældreområdets udfordringer er komplekse

KL bakker langt hen ad vejen op om løsningsforslagene i afrapporteringen. Dog er det som nævnt vigtigt, at afrapporteringen ikke giver indtryk af, at ældreområdets udfordringer – særligt udfordringen med at rekruttere men i særdeleshed også med at fastholde medarbejdere – er løst ved at implementere de foreslåede tiltag. Der vil fortsat være behov for prioritering og omstilling.

Dato: 23. august 2022

Sags ID: SAG-2022-03390
Dok. ID: 3242594

E-mail: SARB@kl.dk
Direkte: 3370 3680

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 5

Ældreområdet er endvidere udfordret af, at mange opgaver glider fra sygehuse og ud i kommunerne. Den udfordring løses ikke af dette arbejde, og derfor skal ældreområdet knyttes langt tættere på sundhedsområdet.

Det er også vigtigt at understrege, at mange af forslagene er indbyrdes forbundne og et evt. potentiale vil gå tabt, hvis man kun implementerer dele af det. Hvis man fx implementerer nye regler for visitationen forudsætter det, at klagesystemet tilpasses tilsvarende – ellers er der ingen afbureaukratisering forbundet hermed.

Dato: 23. august 2022

Sags ID: SAG-2022-03390
Dok. ID: 3242594

E-mail: SARB@kl.dk
Direkte: 3370 3680

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 5

Hvem skal være omfattet af en ældrelov?

KL er bekymret for forslaget om et alderskriterium, der definerer om man er omfattet af loven. Det vil skabe en række gråzoner til anden lovgivning og andre målgrupper, fx borgere med handicap og borgere, der ikke falder inden for alderskriteriet, men har behov for ydelser efter loven. En stor andel (ca. 20-25 pct.) af de borgere der modtager hjælp fra kommunerne i dag er under 67 år, og en aldersgrænse forekommer derfor uhensigtsmæssig. Borgere med samme behov men forskellig alder vil således være underlagt forskellige lovgivninger. Ligesom medarbejderne fortsat vil skulle arbejde efter flere forskellige lovgivninger, jf. også neden for.

Sundhed og ældre

KL er enig i, at ældreområdet skal knyttes langt tættere til sundhedsområdet. De ældre mennesker, som i dag modtager ældrepleje, er ofte syge – og mange af dem har flere sygdomme. Sundheds- og ældreområderne er tæt sammenflettet i praksis, og det bør selvfølgelig afspejles i gældende lovgivning. KL er derfor også enig i, at rehabilitering og forebyggelse får en mere central rolle i indsatsen til de ældre.

KL skal herudover foreslå, at personlig pleje og omsorg samt sygepleje samles i sundhedsloven. At flytte kommunale sundhedslovsydelser i en ny ældrelov vil derimod være uhensigtsmæssigt. De nye sundhedsklynger, som i foråret er besluttet af et bredt flertal i Folketinget, skal sikre bedre sammenhæng for borgere der går på tværs af kommune, sygehus og almen praksis. Og det gælder i særlig grad de ældre borgere. En afgørende forudsætning for at dette sker er, at lovgivningen er konsistent og sammenhængende.

KL skal derfor også understrege, at såfremt hjemmesygeplejen trækkes ud af sundhedsloven og sammen med den øvrige pleje samles i en ældrelov vil det have vidtrækkende konsekvenser for de ældre.

Det vil for det første blive sværere at sikre sammenhæng i borgernes forløb, hvis hjemmesygeplejen trækkes ud af sundhedsloven. Vi ved, at langt størstedelen af de ældre, som kommunen yder hjælp til, også ses på hospitalet og i almen praksis.

For det andet risikerer man at kassere kommunernes arbejde med forebyggelse, tidlig indsats, rehabilitering og mestring af sygdom blandt de ældre, hvis indsatsen lovgivningsmæssigt fjernes fra den lovgivning, der regulerer sundhedsvæsenet. Det vil være ødelæggende for den samlede robusthed i sundhedsvæsenet.

Endelig bliver det som nævnt sværere at lave den nødvendige reform i sundhedsvæsenet, som et flertal af Folketingets partier aftalte et første skridt til i forsommeren, hvis en vital del af området efterfølgende flyttes ud af sundhedsloven.

KL skal således på det skarpeste fraråde at flytte kommunale sundhedslovsydelser til en ny ældrelov. KL bakker imidlertid op om, at man reviderer reglerne for den kommunale sygepleje (hjemmesygepleje), så reglerne afspejler at sygeplejeydelserne med fordel kan ydes på sygeplejeklinikker som skærmbesøg mv.

Tilsyn og dokumentation

KL bakker op om forslaget om at sammenlægge de to statslige tilsyn og er enig i, at tilsynene i langt højere grad skal basere sig på observation og dialog frem for på dokumentation, så tilsynene ikke i sig selv giver anledning til unødigt dokumentation.

KL foreslår, at der igangsættes et arbejde med udgangspunkt i Fælles Sprog III, der har til formål at forbedre og forsimple dokumentationspraksis og øge brugervenligheden. Det er vigtigt at ramme en balance, så vi på den ene side sikrer den nødvendige faglige dokumentation, der er afgørende for samarbejde og kvalitet i plejen og omsorgen af den enkelte borger i hverdagen. Og på den anden side understøtter, at medarbejderne ikke bruger unødigt tid på dokumentation.

Visitation og faste tværfaglige teams

KL er enig i, at der er behov for at drøfte alternativer til den eksisterende visitationsmodel og kan se flere styrker ved visitation tættere på borgeren. Den viden og ekspertise, der i dag ligger hos visitatorerne, kan med fordel bruges langt tættere på borgerne. Dette vil også reducere den dokumentation, der er afledt af løbende at skulle tilbage til visitationen ved behov for ændringer i ydelserne.

KL savner dog en mere grundig beskrivelse af, hvordan man i en ny og mere fleksibel visitationsmodel tættere på borgeren vil sikre den nødvendige styring af udgifterne på ældreområdet. Ligeledes kan det potentielt føre til større uensartethed i tildelingen af hjælp inden for samme kommune.

KL anerkender at faste, tværfaglige teams kan være en måde at styrke kontinuitet i ældreplejen. Det er dog vigtigt at understrege, at faste, tværfaglige teams ikke er løsningen på alle problemer, ligesom det ikke er selve organiseringen der er afgørende men derimod, at plejen leveres med fokus på kvalitet, rette kompetencer og kontinuitet. En ny model for visitation og større brug af faste tværfaglige teams skal således give rum for lokal tilrettelæggelse af indsatsen.

Det vil også – givet opgavens markante omfang – være hensigtsmæssigt, at konsekvenserne af at indføre faste tværfaglige teams følges tæt. Omlægningen fordrer endvidere en lang indkøring i kommunerne og forudsætter rum for lokal tilrettelæggelse og kræver stor ledelsesmæssig bevågenhed. KL skal også understrege, at gennemførelse af kvalitetsstandarder med faste tværfaglige teams som ramme for ældreplejen i sagens natur forudsætter et

Dato: 23. august 2022

Sags ID: SAG-2022-03390
Dok. ID: 3242594

E-mail: SARB@kl.dk
Direkte: 3370 3680

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 5

lokalt rum for prioritering. Endelig vil det være afgørende, at en mere fleksibel visitation tæt på borgeren, der ikke er bundet op på en forvaltningsretlig afgørelse, også som foreslået ledsages af et langt enklere klagesystem og samarbejdsformer med private, der kan rumme denne model.

Styring, valgfrihed og selvbestemmelse

KL er enig i de udfordringer med det frie valg, som der beskrives i rapporten. Konkret, at det kan være fordyrende og vanskeligt at forene med det frie valg, som det praktiseres i dag. En model, hvor private leverandører får mulighed for at byde ind på alle ydelser, kan være en vej til både at skabe bedre driftsøkonomi og større sammenhæng i ydelserne. Det er ikke en model, der for alvor er blevet afprøvet i praksis. Det er heller ikke nødvendigvis en model, der vil være mindre kompliceret end det nuværende, da det er en stor og kompliceret opgave, som leverandørerne skal byde ind på. Men ud fra et økonomisk og fagligt synspunkt er det en idé, der kan arbejdes videre med.

Hvad angår korrekt afregning anerkender KL, at det er et område, der udfordrer flere kommuner rent fagligt. KL skal dog også påpege, at de store variationer i timetakster, som ofte bliver kritiseret, bl.a. er et udtryk for, om det er afregning for visiterede, planlagte eller leverede timer. Derudover er der andre lokale forhold, der kan påvirke prisen.

Udbudsmodeller er det enkleste at arbejde med, da det er leverandørerne selv, der med udgangspunkt i egne omkostninger byder ind med en pris. Udfordringen kan være, at ikke alle oplever tilstrækkelig konkurrence. Afregningen efter godkendelsesmodellen, hvor kommunen skal beregne en pris, der afspejler kommunens egne omkostninger, giver anledning til både bureaukrati og en del konflikter med leverandørerne. KL er enig i, at der skal være transparens i beregningsgrundlaget, men at der er en balance ift. det bureaukrati, der er forbundet med at dokumentere opgørelsen af de enkelte udgiftsposter og de aktiviteter, som udgifterne vedrører.

KL mener, at vejen frem er bedre vejledning og arbejder pt. på en model, der skal understøtte kommunerne. Det kan heller ikke afvises, at der kan være behov for præciseringer i lovgivningen. Erfaringerne fra fx friplejehjemmene er, at nationale takster kan være meget uhensigtsmæssige og føre til, at de private leverandører især etablerer sig i kommunerne med et fordelagtigt forhold mellem omkostningsniveau og takst. Forskelle i serviceniveauekrav til leverandørerne og lokale forhold i øvrigt vil således afspejle sig i lokale takster.

KL vil som sagt ikke afvise, at præciseringer i lovgivningen, kan være hensigtsmæssig, men mener, at etableringen af et nyt kontrolorgan vil være en meget bureaukratisk måde at løse udfordringen på.

Velfærdsteknologi og digitalt førstevalg

Brugen af velfærdsteknologi har været drøftet i flere ekspertgrupper, og der synes bred enighed om, at der blandt de ældre er en stigende efterspørgsel herpå. Ikke mindst fordi velfærdsteknologi for mange ældre kan øge oplevelsen af både frihed, tryghed og fleksibilitet i hverdagen. Dette synes imidlertid ikke i tilstrækkelig grad afspejlet i anbefalingerne (jf. kapitel 13). Fx savnes et nationalt politisk fokus på udbredelse af modne teknologier, som kunne

Dato: 23. august 2022

Sags ID: SAG-2022-03390
Dok. ID: 3242594

E-mail: SARB@kl.dk
Direkte: 3370 3680

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 5

understøtte lokale beslutninger og indsatser på feltet, herunder fx i tidssvarende lovgivning, investeringsvilje og incitament. Det bemærkes, at der allerede findes en national enhed på feltet, COPI, der bl.a. har til formål at understøtte udbredelse af velfærdsteknologier i stor skala.

Et nuanceret blik for muligheder og risici

KL mener afslutningsvis, at det samlet ville styrke afrapporteringen med et mere nuanceret blik for muligheder, risici og økonomi. Det er en selvstændig og væsentlig pointe, at der ikke er nogen snuptagsløsninger på de udfordringer vi ser ind i – så var de taget. Det gælder i særdeleshed i forhold til rekruttering og fastholdelse. Samtidig skal det fremstå mere tydeligt, at de forskellige løsningsforslag griber ind i hinanden.

Dato: 23. august 2022

Sags ID: SAG-2022-03390
Dok. ID: 3242594

E-mail: SARB@kl.dk
Direkte: 3370 3680

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 5